GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 48. *Lunĭ, Marțĭ 3 (15) Martie.* **1887.**

Mocsary și naționalitățile.*)

(Articulŭ finalŭ.)

Brașovŭ, 1 Martie.

Décă legea de naționalitate dela 1868, în urma legilorŭ de maghiarisare votate, sancționate și promulgate dela 1879 încóce, nu mai póte avé nicĭ unŭ prețŭ pentru naționalitățĭ, atuncĭ — va întreba unulŭ séu altulŭ cu justă curiositate — de ce s'au înfierbêntatŭ și s'au indignatŭ așa de multŭ partidele maghiare ale dietei fără deosebire din causa vorbirei dela 15 Februarie a. c. a d-luĭ Mocsary, de ce-lŭ atacă în deosebĭ guvernanții și foile lorŭ cu atâta înverșunare, după ce dênsulŭ nu pretinde decâtŭ respectarea unei legĭ, care de faptŭ este anulată prin legile posteriόre?

S'au indignatŭ toțĭ Ungurii din dietă, s'au mâniatŭ focŭ cei dela putere, nu pentru că Mocsary a cerutŭ ca legea dela 1868 sĕ fiă respectată, ci pentru că, ca Maghiarŭ de frunte ce este, a avutŭ curagiulŭ a descoperì în parlamentŭ causele adevĕrate, de ce guvernulŭ ungarŭ nu-șĭ împlinesce datoria sa față cu partea preponderantă a locuitorilorŭ țerii, de ce calcă legile și prigonesce pe Nemaghiarĭ; s'au sculatŭ cu toții în contra lui, fiind-că în vorbirea sa din cestiune a blamatŭ aspru acea politică, care pretinde, că „pentru lățirea maghiarisării tóte suntŭ iertate,“ c'unŭ cuvêntŭ a condamnatŭ *maghiarisarea cu forța.*

Și nicĭ de acésta póte că nu s'arŭ fi supĕratŭ tocmai așa de multŭ politicii ungurĭ, décă vorbirea lui Mocsary n'ar fi fostŭ rostită în nisce „timpurĭ așa de critice“ și décă constatările și acusările, ce le cuprinde, n'arŭ fi deșteptatŭ întrînșiĭ temerea, că ele vorŭ da nou nutremêntŭ „agitațiunei“ naționalitățilorŭ în contra sistemului domnitorŭ.

Sĕ ne aducemŭ aminte numai de motivele pe basa cărora clubulŭ partidei independenților din dietă a protestatŭ în contra discursului din vorbă. „D-lŭ Mocsary,“ ḍicea deputatulŭ Geza Polonyi în motivarea sa, „a ținutŭ o astfelŭ de vorbire, care pórtă simptomele agitațiunei naționalitățilorŭ în contra statului; . . . a ținutŭ o vorbire cu-o direcțiune contrară Maghiarilorŭ în nisce timpurĭ de grele încercărĭ, când admoniarea la concordiă e datoria cea mai săntă a fie-cărui patriotŭ ungurŭ; . . . s'a opusŭ într'unŭ timpŭ criticŭ principiului fundamentalŭ alŭ partidei, care pretinde ca acéstă țéră sĕ fiă maghiară și numai maghiară . . .“

Vorbit'a d-lŭ Mocsary și la 1879 destulŭ de aspru în contra tendințelorŭ de-a maghiarisa cu forța; spusu-le-a conaționalilorŭ sĕi și în vorbirea sa ținută în cameră la 30 Aprilie a acelui anŭ destulŭ de hotărîtŭ, că dênșii caută sĕ accepte situațiunea, că Ungaria este unŭ statŭ poliglotŭ, în care se află diferite naționalitățĭ, carĭ tóte țînŭ tare la individualitatea lorŭ; desfășuratu-le-a și la 1879 marile pericule, ce le provócă asupra țĕrii și a națiunei maghiare politica maghiarisării violente, care, amărândŭ poporele nemaghiare și perpetuândŭ astfelŭ certele și neînțelegerile din întru, prepară Ungariei o sórte analógă cu aceea a Turciei, — dér atuncĭ timpurile nu erau așa de critice ca acum, din care causă vorbirea lui Mocsary nu a produsŭ o înverșunare atâtŭ de mare între politicii maghiarĭ.

Dér a mai fostŭ încă o causă de căpetenia, pentru care la 1879 Ungurii din dietă au suportatŭ mai ușorŭ învinuirile și admonițiunile lui Mocsary. Ei se pregătéu tocmai atuncĭ de a da o lovitură de mórte legii de naționalitate dela 1868 și se aflau totodată sub impresiunea protestului, ce l'au depusŭ la piciórele tronului episcopii românĭ de amêndouĕ confesiunile în contra nouĕlorŭ uneltirĭ de maghiarisare.

La 1887 însĕ politicii ungurĭ se legănau în ilusiunea, că basa maghiarisării statului este bine așeḍată, ei erau în firma credință, că au înmormêntatŭ cu tótă solemnitatea cestiunea naționalităților încă din primăvéra anului trecutŭ, când maimuțândŭ pe Bismarck, care tuna și fulgera tocmai p'atuncĭ în contra Polonilorŭ, arangiară cunoscuta demonstrațiune în dietă la care au luatŭ parte tóte partidele maghiare și care a culminatŭ în fulminantele declarațiunĭ ale corifeilorŭ guvernului și oposițiunei, că „statului trebue sĕ i se întipărésca caracterulŭ maghiarŭ naționalŭ“, că „trebue sĕ se contopéscă toțĭ cetățenii Ungariei în unitatea de cultură maghiară“ și că „nu se potŭ tolera în acestŭ statŭ individualitățĭ naționale deosebite“.

Afară de acésta șoviniștii la 1887 nu se mai aflau sub impresiunea unei mișcărĭ seriόse a naționalităților, legile de maghiarisare erau în deplina lorŭ funcțiunare, episcopii românĭ încetaseră de multŭ de a se mai plânge în contra uneltirilorŭ de maghiarisare, ba nu se mai auḍia nicĭ chiar din gura celorŭ doi, trei deputațĭ naționalĭ românĭ din dietă vr'unŭ seriosŭ gravamenŭ; numai sêrbulŭ Dimitrievicĭ îșĭ redică vocea cu tótă tăria în contra despotismului maghiarŭ, dér și acesta rĕmase singurŭ și fù desaprobatŭ de conaționalii sĕi din céta guvernamentalilorŭ.

Intr'unŭ asemenea momentŭ când șoviniștilorŭ li se părea, că puterea de resistență a naționalităților a amorțitŭ cu totulŭ; când triumfulŭ politicei lorŭ violente li se părea asiguratŭ; când se gândeau numai la esecutarea legilorŭ mai noue, aduse cu scopŭ de a crea „unitatea culturală maghiară în statŭ“, într'unŭ momentŭ ca acesta, ḍicemŭ, se redică Mocsary spre a le vorbi de călcările de lege ale guvernului, de tendințele lui dușmănóse naționalitățilorŭ nemaghiare; de statulŭ poliglotŭ; de datoria Ungurilorŭ de a împărțĭ cu naționalitățile nu numai sarcinele, ci și dreptatea; de aspirațiunile lorŭ juste naționale; de dreptulŭ ce'lŭ au de a-șĭ desvolta limba și naționalitatea în acestŭ statŭ; de legăturile de rassă ale Românilorŭ și Sêrbilorŭ cu conaționalii lorŭ din statele vecine; de împăcarea lorŭ ca condițiune neapĕrată spre a puté încheia o alianță sinceră și durabilă cu aceste elemente; vine și le vorbesce de esecutarea fidelă a legei dela 1868, atuncĭ când dênșii nu se mai gândeau decâtŭ la esecutarea legilorŭ din 1879 și 1882.

E clarŭ, că șoviniștii maghiarĭ nu-i vorŭ puté ierta nicĭodată lui Mocsary, că i-a deșteptatŭ așa de crudelŭ din ilusiunile lorŭ.

Tăcerea naționalitățilorŭ nu l'a împedecatŭ de a spune adevĕrulŭ și viitorulŭ va arăta décă e întemeiată părerea lui, esprimată și la 1879, că acésta tăcere este „ominósă.“

Zadarnice suntŭ svêrcolirile celorŭ dela putere în contra lui. Adevĕrulŭ nu se cufundă nicĭodată.

Mocsary ne spune acum, că *nu mai stă singurŭ* cu vederile sale între Ungurĭ, căcĭ aderenții sĕi independențĭ din orașulŭ Halas, le aprobă.

Ilŭ felicitămŭ din inimă pentru acestŭ succesŭ moralŭ și nu-i putemŭ lua în nume de rĕu căcĭ s'arată așa de nesuficientŭ informatŭ despre adevĕratele postulate ale naționalitățilorŭ.

Nu mai avemŭ dreptulŭ de ai imputa lui Mocsary, că ignoréză cu totulŭ de pildă programa națională a Românilorŭ din Transilvania, după ce înșișĭ deputații românĭ, aleșĭ în dietă pe basa acestei programe, nu s'au ridicatŭ nicĭ odată sĕ o apere și sĕ arate, că toțĭ Românii țînŭ la ea cu firmitate.

*) A se vedé Nr. 46 și 47 ai „Gazet. Trans.“ din anulŭ curentŭ. *Red.*

Din afară.

Regența bulgară nu și-a schimbatŭ intențiunea d'a convoca Sobrania în cursulŭ lunei Martie. Mai ântêiu deputațiunea, d-nii Stoilov, Grekov și Kalcev, va raporta adunărei, ca una care o-a trimisŭ, despre resultatele misiunei sale pe la cabinetele europene. Mai departe regența are de gândŭ sĕ raporteze despre ultimele evenimente din țéră și despre atitudinea ce a luatŭ față cu ele, și sĕ provóce nouĕ hotărîrĭ d'a se modifica séu d'a se întări suprema putere autoritară în țéră, după împrejurărĭ și după vederile Sobraniei. Raportulŭ va cuprinde și corespondența ce s'a schimbatŭ înainte de isbucnirea ultimei revolte între autorii și conducĕtorii acesteia și care se află, cea mai mare parte, în mânile guvernului bulgarŭ.

Regentulŭ bulgarŭ Stambulov a primitŭ o scrisóre mare din Bucurescĭ, semnată de comitetulŭ revoluționarŭ bulgarŭ. Tuturorŭ celorŭ trei regențĭ li se comunică, că suntŭ condamnațĭ la mórte ca trădătorĭ și criminalĭ și că sentința se va esecuta în câteva ḍile, orĭ ce mĕsurĭ de precauțiune ar lua regenții. Unŭ bărbatŭ de statŭ din Sofia a ḍisŭ despre acéstă sentință de mórte: „acésta nu ne sparie; și așa ne așteptămŭ ca în totŭ momentulŭ sĕ esplodeze o bombă la piciórele nóstre — ș'apoi mai ploațĭ de cum suntemŭ nu mai putemŭ fi.“ — In Rusciuk au mai fostŭ esecutațĭ prin împușcare 7 sergențĭ și 7 caporalĭ.

După cum se comunică din Parisŭ, se vorbesce din parte ruséscă, că raporturile dintre cabinetele din Viena și din Petersburgŭ au rĕmasŭ neschimbate; despre o înțelegere în cestiunea bulgară deocamdată nicĭ vorbă nu póte fi. Cu tóte astea asigură „Nord“, că Rusia nu 'șĭ va schimba atitudinea și nu'șĭ va băga mâna în cuibulŭ afurisitŭ de vespĭ, care acuma a mai devenitŭ încă și sângerosŭ. „Temps“ de altă parte desminte scirea, că Rusia ar fi provocatŭ pe Turcia sĕ intervină în Bulgaria. Numai în Rumelia voesce Rusia sĕ între armata turcéscă. Alțĭ vorŭ sĕ mai scie, că în scurtŭ timpŭ Rusia va face unŭ pasŭ seriosŭ în cestiunea bulgară, de ocupațiune însĕ nu e vorba.

Demisiunea ministrului de rĕsboiu sêrbŭ, generalulŭ Horvatovicĭ, se ḍicea că a fostŭ provocată de respingerea proiectului sĕu privitorŭ la organisarea armatei sêrbescĭ. „Journal des Débats“ ḍice că alta e causa demisionării și anume:

Acum câteva lunĭ, generalulŭ Horvatovicĭ s'a adresatŭ la guvernele rusŭ, germanŭ și austriacŭ, întrebându-le, décă ofițerii sêrbĭ nu șĭ-ar puté termina studiele în scólele lorŭ militare. Numai din Petersburg a sositŭ unŭ rĕspunsŭ favorabilŭ și Horvatovicĭ a desemnatŭ pe mai mulțĭ ofițerĭ, carĭ aveau sĕ mérgă în Rusia. Dér acéstă mĕsură a fostŭ combătută de mai mulțĭ miniștri și desaprobată de regele, și astfelŭ Horvatovicĭ șĭ-a datŭ demisia, care atuncĭ n'a fostŭ primită. Câteva sĕptĕmânĭ mai târḍiu, consiliulŭ de miniștri, sub președința regelui, a declaratŭ că e necesarŭ sĕ se întăréscă granița de România în prevederea unui rĕsboiu contra Rusiei. Horvatovicĭ a fostŭ contra, ér regele și maioritatea miniștrilorŭ a fostŭ pentru întărirĭ, după care Horvatovicĭ îșĭ dete demisia. Regele îi ḍise: „Décă nu voeșcĭ sĕ aperĭ pe Serbia contra Rusiei, atuncĭ vei face mai bine, nu numai de a-țĭ depune portofoliulŭ, ci și a părăsi armata.“ Horvatovicĭ îșĭ dete imediatŭ demisiunea îndoită; dér regele primì numai pe cea primă, îi lăsă titlulŭ de generalŭ, luându-i comanda.

Cu ocasiunea serbărei ḍilei aniversare a nascerii Țarului, s'a datŭ contelui Herbert Bismarck ordinulŭ „Vulturului albŭ“ din partea împĕratului Rusiei. Acestŭ faptŭ a produsŭ în

Berlinŭ cea mai bună impresiă în cercurile politice şi financiare. Bursa l'a salutatŭ printr'o urcare simţitóre a fondurilorŭ rusescĭ.

In urma resultatului alegerilorŭ din Alsaţia-Lotaringia, secretarulŭ de statŭ Hofmann din Strassburg 'şĭ-a datŭ demisiunea; acésta însemnéză totodată, că guvernulŭ germanŭ are sĕ o rupă definitivŭ cu sistemulŭ de cruţare. Inceputulŭ s'a făcutŭ prin publicarea decretului, care ordonă disolvarea diferitelorŭ reuniunĭ ale poporaţiunei francese. Pănă acum s'au disolvatŭ 200 de societăţĭ.

„Nemzet" şi alegĕtorii aderenţĭ ai lui Mocsary.

Precum sciu cetitorii noştri alegĕtorii din Halas, carĭ aparţinŭ partidei independente, au făcutŭ cunoscutŭ deputatului Mocsary, că aprobă punctulŭ lui de vedere în cestiunea naţionalităţilorŭ şi că au încredere în elŭ. Acésta nu le convine cercurilorŭ dela guvernŭ, le-o ia alegĕtorilorŭ în nume de rĕu, şi guvernamentalulŭ »Nemzet", Nr. 67 dela 9 Martie, varsă focŭ şi cătranŭ dicêndŭ, că acéstă manifestaţiă de încredere e „unulŭ din cele mai triste semne pentru dominarea pasiunilorŭ de partidă".

„Nu ne tememŭ — continuă „Nemzet« — că ideile d-lui Mocsary arŭ pute avé vr'odată unŭ efectŭ cuceritorŭ, ca şi estravaganţele lui Istoczy ascultate multŭ timpŭ cu risete. Dér suntemŭ, ce e dreptŭ, de părere, că *uşuratica purtare a elementelorŭ partidei faţă cu aceste vederĭ* e şi mai periculósă, fiindcă póte da o armă celorŭ mai cutezătorĭ inimicĭ ai naţiunei nóstre. Factorii centralĭ ai partidei independente — o mărturisimŭ — nicidecum nu se împărtăşescŭ la acésta; în privinţa d-lui Mocsary ei şĭ-au esprimatŭ vederile lorŭ curatŭ maghiare. Dér nu e ertatŭ sĕ privéscă cu indiferenţă nicĭ aceea, décă în provincia, fiă din orĭ ce punctŭ de vedere, se vestescŭ sub steagulŭ partidei lorŭ astfelŭ de învĕţăturĭ, care în Budapesta se respingŭ cu tótă hotărirea. Desaprobarea generală a aderenţilorŭ acestorŭ învĕţăturĭ este unŭ interesŭ generalŭ alŭ vieţii nóstre publice şi o pretinde totalitatea simţĕmêntului naţionalŭ-maghiarŭ.«

SCIRILE DILEĬ.

„Kolozsvár« pledândŭ pentru observarea „dreptăţii« cu ocasiunea *viitórelorŭ alegerĭ de deputaţĭ*, cere ca sĕ se cucerescă alegĕtorii prin »respectarea nestirbită a marelui dreptŭ ce-lŭ au alegĕtorii" şi cere ca diarele fără deosebire de partidă sĕ timbreze pe toţĭ aceia, carĭ ar lucra contra acestei pretensiunĭ a legei. La acésta unŭ d-nŭ B. M. sĕ şi grăbesce într'unŭ art. de fondŭ alŭ lui „Ellenzék" a servi cu câteva date lui „Kolozsvár," timbrândŭ între aceştĭ încălcătorĭ ai legei electorale mai ântêiŭ pe viceşpanulŭ comitatului Cojocnei, care ca preşedinte alŭ comitetului centralŭ electoralŭ ordónă printr'unŭ circularŭ oficiosŭ, că comunele numai pe acei individĭ îi potŭ alege după fumurĭ, carĭ au dreptulŭ de alegere. »Ordinaţiunea acésta, dice d. B. M., e în contradicere atâtŭ cu litera, câtŭ şi cu spiritulŭ legei, s'a făcutŭ recursŭ, dér încă nu li-s'a respunsŭ. Dintre funcţionarii căii ferate de statŭ de sub direcţiunea din Cluşiu mai multŭ ca o sută de individĭ au fostŭ înscrişĭ nelegalŭ în lista alegĕtorilorŭ, s'au întêmplatŭ din partea oficiósă evidente falsificărĭ de documente, contra cărora s'a făcutŭ recursŭ, dér satisfacţiune nu s'a datŭ. Profesorulŭ din Budapesta Laszlo Mihaly pentru banĭ a pactatŭ formalŭ cu Olahfalĕulŭ, ceea ce de mai mulţĭ anĭ se întêmplă totŭ aşa. Adă şi-ţĭ dau, ca şi la unŭ têrgŭ de vite. Cu ocasiunea alegerilorŭ trecute d-lŭ B. M. a fostŭ martorŭ ocularŭ când s'a trimisŭ suma în alŭ căreia preţŭ s'a încheiatŭ pactulŭ cu Olahfalĕulŭ. Deocamdată se rógă d-lŭ B. M. sĕ noteze „Kolozsvár" aceste date. — Acum e rendulŭ guvernamentalei sĕ dea câteva date totŭ cu rugarea d'a se nota de cumătra oposiţională.

—x—

Ni se scrie din *Zam* cu data 11 Martie n. c.: „Vĕ comunicŭ *numĕrulŭ celorŭ ce şĭ-au maghiarisatŭ numele* în semestrulŭ alŭ 2-lea din anulŭ 1886, a cărorŭ listă, în urma ordinaţiunei ministeriului de interne Nr. 5511, prin oficiul viceşpanatului s'a publicatŭ: Israeliţĭ 387, rom. cath. 262. reform. 28, evang. 20, greco cat. 7 cu 8 copii, greco-orientalĭ 4 cu 8 copii. Din cei greco-catolicĭ şi greco-orientalĭ suntŭ parte Slavĭ şi parte Românĭ. Intre Românii maghiarisaţĭ se află nume românescĭ: Micau, Moldovanŭ, Moisescu, Hodorŭ, Lepuşanŭ, Ruja, şi suntŭ după posiţiă espeditorŭ de pustă, esecutorŭ judecătorescŭ, gornicŭ de pădure, gendarmŭ, vigilŭ la drumulŭ feratŭ şi unŭ crâşmarŭ.« — Va sĕ dică din numĕrulŭ de 708 persóne mature, şĭ-au maghiarisatŭ numele 5 Românĭ, carĭ au câte o slujbuliţă de statŭ şi prin urmare Dumnedeu scie, pe lângă slăbiciunea lorŭ, câte terorisărĭ şi ameninţărĭ i-au silitŭ a-şĭ batjocori numele lorŭ românescĭ. Dér pe cârciumarulŭ ce pĕcate — de nu cumva de cele jidovescĭ — l'au îndemnatŭ la acestŭ pasŭ? Ce privesce pe cei 16 nevinovaţĭ copii, de sigurŭ vorŭ plânge, când vorŭ fi marĭ, slăbiciunea părinţilorŭ lorŭ, carĭ i-au despoiatŭ de frumósele lorŭ nume românescĭ.

—x—

Unŭ nou normativŭ de căsătoriă pentru armată şi honvedime va apărea în curêndŭ. După acela, familiile acelorŭ oficerĭ, carĭ se căsătorescŭ după ce au împlinitŭ etatea de 60 de anĭ séu peste numĕrulŭ stabilitŭ, nu se împărtăşescŭ de favorurile legii privitóre la vĕduvele şi orfanii oficerilorŭ. Din contră aceste favorurĭ se estindŭ la familiile acelorŭ oficerĭ, cărora li s'a concesŭ contractarea căsătoriei pe temeiulŭ unei renunţărĭ la pensiune din partea miresei, fiindŭ că acea renunţare nu se putea referi la beneficiile neprevĕdute încă atuncĭ.

—x—

Sub titlulŭ: *Unŭ esemplarŭ de maturitate politică*, cetimŭ în »Luminătorulŭ": „Din *Sdrióra*, lângă Lugoşiu, ni-se plângŭ ómenii că poporulŭ în fiecare anŭ preliminéză în bugetulŭ comunalŭ sumele recerute pentru a abona foi românescĭ, dér onor. d. preotŭ face ce face, face bine că nu abonéză foi românescĭ, pe motivulŭ că „nu vrea sĕ se strice cu d-lŭ föszolgabiro." Vedĭ Dómne, d-lŭ preotŭ nu vré sĕ trécă de »naţionalistŭ" înaintea d-lui „paşă cercualŭ", căcĭ, bagsémă, acelŭ onorabilŭ preotŭ românŭ aştéptă tótă fericirea sa dela fisolgăbirĕu, nu dela poporulŭ ce-lŭ nutresce, nicĭ dela autorităţile superióre. Suntemŭ curioşĭ a sci: óre ce se întêmplă cu banii preliminaţĭ şi nespesaţĭ? La noi aflămŭ că respectivulŭ d-nŭ preotŭ a fostŭ abonatŭ fóia în anulŭ 1885, „a conto, căcĭ e sĕrăcia mare, starea preoţilorŭ (!) miserabilă« etc., dér plata abonamentului pe ultimulŭ pătrarŭ alŭ aceluiaşĭ anŭ nu nĭ-a venitŭ nicĭ până astădĭ! Sĕracŭ biciu naţionalŭ, unde eştĭ? Sĕracŭ consistoriu, — — —".

—x—

In 10 Martie n a fostŭ în Pesta unŭ *duelŭ* cu pistolulŭ între Richard *Vahrmann*, fiulŭ deputatului Moriz Wahrmann, şi între contele Andor *Széchenyi*, fiiulŭ comandantului pompierilorŭ din Constantinopolŭ, Szechenyi-paşa, pentru că s'au insultatŭ unulŭ pe altulŭ cu o di înainte într'unŭ localŭ de petrecere Duelanţii au împuşcatŭ amêndoi deodată. Wahrmann a rĕmasŭ neatinsŭ, ér Szechenyi cădŭ la pămêntŭ pĕtrundêndu-i glonţulŭ în peptŭ. Medicii speră sĕ scape cu viéţă rănitulŭ.

—x—

Din *Beeliu*, comitatulŭ Bihorŭ, se scrie diarului kossuthistŭ »Egyetértés", că la visitaţiunea oficială făcută în 30 a lunei trecute în scóla nou înfiinţată poporală confessională gr. cat. română din Beeliu, d Ioanŭ Papp, protopresbiterulŭ tractualŭ, s'a convinsŭ că copii luculorimei curatŭ române au făcutŭ în genere progresse distinse, dérá mai cu sémă în limba maghiară au escelatŭ. D-lŭ protopresbiterŭ esprimă în cuvinte călduróse recunoscinţa sa învĕţătorului „Marosán Péter«, care numai de trei lunĭ lucră în comună; érá Iacovics Tivadar adjunctŭ de noturŭ, dreptŭ împintenare, distribuĭ mai multe florenĭ-premii între copiii, carĭ arĕtară progresulŭ celŭ mai mare în limba maghiară. — Adevĕratŭ e d-le protopresbiterŭ? Sĕu fóia kossuthistă vrea sĕ te înegréscă înaintea naţiei?

—x—

In *Şiplacŭ*, comitatulŭ Bihorului, s'a întêmplatŭ următorulŭ casŭ caracteristicŭ pentru mĕsurile sanitare din provincia: Intre colonia ţiganilorŭ se ivĭ epidemia de vĕrsatŭ (bubatŭ) şi se ordonă ca colibele lorŭ sĕ se desinfecteze. Mediculŭ cercualŭ comandă în acestŭ scopŭ o cantitate de soluţiune de acidŭ fenicŭ concentratŭ şi însărcina pe unŭ ţĕranŭ sĕ desfiinţeze tabĕra ţigănéscă, ceea ce şi făcŭ ţĕranulŭ în modŭ pré consciinţiosŭ. Mai ântêiu stropí aşternuturile de pe pămêntŭ ce serveau ca paturĭ cu materia veninósă corosivă şi nemulţămitŭ cu atâta stropí pe fiecare ţiganŭ din capŭ până'n picióre cu acidŭ fenicŭ, şi ca sĕ pună vêrfŭ nesciinţei sale, prescrise fiecărui copilŭ din faşe câte 1—2 lingurĭ de acidŭ fenicŭ ca — medicină, aşa că sĕrmanii copii muriră a doua di în chinuirĭ grozave. Dintre ţiganii stropiţĭ suntŭ 13 bolnavĭ greu şi e temere că vorŭ muri mai mulţĭ dintre ei din causa ranelorŭ pricinuite.

—x—

Dionisiu, noulŭ patriarchŭ ecumenicŭ, fostŭ până acum episcopŭ în Adrianopolŭ, sosindŭ în Constantinopolŭ spre a-şĭ ocupa scaunulŭ patriarchalŭ, s'a presentatŭ Sultanului. In jurulŭ lui se aflau Gavrilŭ metropolitulŭ din Damascŭ, Germanŭ metropolitulŭ din Rodos, şi alţii. Patriarchulŭ a adresatŭ Sultanului în limba grecéscă o vorbire, care îndată a fostŭ tradusă în limba turcéscă. Cu cuvinte călduróse a rĕspunsŭ Sultanulŭ la vorbirea acésta, oferindŭ totdeodată patriarchului marea cruce a ordinului Medjidje. Patriarchulŭ făcŭ apoi visită miniştrilorŭ. De aci acompaniatŭ de gendarmeriă dimpreună cu membrii sântului sinodŭ, cu întrégă suita sa, însoţitŭ şi de 20 de diaconĭ călărĭ, a ajunsŭ în Fanarŭ, unde îşĭ ocupă scaunulŭ. La serbare preste totŭ a luatŭ parte multă lume.

Convenţiunea comercială română-germană.

La 17 Februariu curentŭ, guvernulŭ românŭ a revisuitŭ convenţia încheiată cu Germania la 14 Noemvre 1877 şi care espiră la 1891 Iuliu în 10. „Telegrafulŭ" din Bucurescĭ arată motivele carĭ au îndemnatŭ pe ambele guverne la acésta:

După cum se scie, basa pe care a fostŭ încheiatŭ tratatulŭ de comerciu din 1877 cu Germania era convenţiunea comercială cu Austro-Ungaria — adecă clausa naţiunii celei mai favorisate...

FOILETONU.

Rolulŭ femeiei în democraţiă.

(Conferinţa d-lui Gheorghe Palade *ţinută la Ateneulŭ românŭ din Bucurescĭ).*

Conferenţiarulŭ declară dela începutŭ că nu va considera femeia ca ângerŭ, cum o socotescŭ poeţii, nu va merge prin grădinile lorŭ ca sĕ culégă florĭ; ci va cerceta lucrulŭ aşa cum este, va vedé posiţia femeei în societate ca minoră faţă cu bărbatulŭ stăpânŭ

Intrebarea pe care are s'o resolve este: în starea democratică în care ne aflămŭ, are femeia loculŭ ce i se cade sĕ'lŭ aibă? şi cum lucréză ea la progresŭ?

In lupta pentru libertate omulŭ a plecatŭ alăturĭ cu femeia, a sfărâmatŭ dreptulŭ divinŭ, sclăvia, servilismulŭ şi în lumea democratică totŭ omulŭ e omŭ şi cetăţênŭ şi prin acésta numai are drepturĭ. In democraţiă avemŭ societatea împărţită în *stăpânĭ* şi, décă nu putemŭ dice *sclave*, dér *minore*. Bărbatulŭ când a ajunsŭ la scopŭ a uitatŭ pe egala sa cu care a plecatŭ. Ca sĕ probeze că lucrulŭ stă aşa, oratorulŭ consideră pe femeiă dela apariţiă în susŭ.

S'a făcutŭ o căsĕtoriă. Se nasce unŭ copilŭ. Inainte de a se nasce şi până în momentulŭ supremŭ toţĭ dicŭ: *d'ar da Dumnedeu sĕ fiă băiatŭ!* De ce acestŭ blestemŭ pe biata femeiă înainte chiar d'a apăré? Pentru că fata e piatra din casă; pentru că sciu părinţii că pe copilă o aştéptă o seriă îndelungată de suferinţe pe carĭ le-au creatŭ moravurile şi legea.

Dér... s'a născutŭ. Legea îi refusă lumina, îi refusă instrucţia egală cu a bărbatului, şi tocmai prin acésta caută s'o facă inferióră. Citesce cifrele scolarilorŭ şi scolăriţelorŭ după ultimele statistice şi constată, că numĕrulŭ fetelorŭ ce învĕţă e d'abia pe sfertŭ ca alŭ bărbaţilorŭ, precum şi din 8 milióne pentru instrucţiă numai două suntŭ pentru scólele de fete.

Refusându'i instrucţia, prin urmare posibilitatea de a judeca maturŭ la orice casŭ, legea comite şi alte crime. Slabă cum e, femeia întâlnesce pe unŭ omŭ instruitŭ, rafinatŭ, dulce la vorbă, care o face sĕ alunece, sĕ cadă. Şi legea, décă ea are 14 anĭ, îi ridică orice dreptŭ de protecţiă. Adese-orĭ în viéţă, inteligenţii se slujescŭ de mercenare totŭ dintre femei, carĭ se oferă lesne sĕ vîndă onórea; şi legea, décă prinde o aşa femeiă, nu'i face nimicŭ. Ii dă voiă sĕ 'şĭ creeze din asta o meseriă.

Ce se face dér femeia ca fată? Décă nu se va mărita, 'i s'a refusatŭ instrucţia şi educarea trebuinciósă ca sĕ pótă trăi prin muncă şi prin urmare nenorocirea îi e partea.

Dér sĕ dicemŭ, că se mărită. Acelŭ care face cununia civilă caută sĕ citéscă cu tonŭ articolulŭ: *»femeia trebuiă sĕ dea ascultare bărbatului.«* Aceasta însemnéză munca silnică la ascultarea pe viéţă. Ce facĭ cu ascultarea când bărbatulŭ e mai prostŭ decâtŭ femeia? Nu sciu cum se face, adaogă conferenţiarulŭ, că tocmai cei proştĭ ţinŭ mai bine minte acestŭ articolŭ. Acestŭ prostŭ are în mână averea şi póte face cu dênsa ce vrea, şi femeia trebue sĕ asculte, trebue sĕ stea lângă el fără voiă—căcĭ s'au găsitu preşedinţĭ de tribunale carĭ au socotitŭ că aplică bine legea când au decretatŭ ca o femeiă sĕ fiă dusă la bărbatŭ cu gendarmĭ. Se va dice, că femeia are răcitalitorĭ, represalii, ca sĕ siléscă pe bărbatŭ sĕ nu facă rele. Dér adeseorĭ, luândŭ femeia mĕsurĭ preventive, amăresce viéţa cu represalii tocmai a unui omŭ care nu merită. Şi apoi vine articolulŭ care se dice ascultare, şi mulţĭ nu-lŭ dicŭ numai cu tonulŭ *vorbii*, ci şi.... cu altŭ ceva.

A devenitŭ mamă. Sentimentulŭ maternŭ este celŭ mai puternicŭ, bărbatulŭ iubesce pe copilŭ, bărbatulŭ plânge la nenorocirea lui — femeia se înebunesce după elŭ, femeia móre. — Ce dice legea? Puterea paternă se va esercita numai de tată, copilulŭ nu póte părăsi casa fără voia tatălui, arestarea nu póte sĕ fiă cerută decâtŭ de tată. Ce rĕmâne mamii? Unŭ rolŭ de doică. Ea nu va puté sĕ oprească pe copilŭ a se duce sĕ se umple de viţii, pentru că are voiă dela tatălŭ sĕu şi acesta póte sĕ fiă unŭ nemernicŭ, care sĕ nu se ocupe de sórta nenorocitei fiinţe.

Dér la 20 Maiu anulŭ trecutŭ espirà convențiunea cu Austro-Ungaria — care era națiunea cea mai favorisată — și o altă convențiune cu dênsa nu mai încheiarămŭ; așa că tóte celelalte convenții de comerciu, care se întemeiau pe convenția austro-română, rĕmaseră încurcate... Prin acéstă împrejurare puteau sĕ cadă sub tarifulŭ autonomŭ măriurĭ de carĭ *avemŭ nevoie* și pe carĭ *nu le putemŭ fabrica în țéră*. Pe de altă parte, unŭ numĕrŭ din produsele nóstre naționale erau supuse la taxe în momentulŭ intrării în Germania; făcêndŭ concesiunĭ asupra unorŭ mărfurĭ germane, puteamŭ obține scutirĭ pentru produsele nóstre... Din aceste motive guvernulŭ românŭ a întratŭ în negocierĭ cu celŭ germanŭ pentru limpeḑirea situațiuniĭ și astfelŭ s'a născutŭ convențiunea pe care Camera e acum chemată s'o aprobe.

Din proiectulŭ de convenție ce avemŭ dinainte-ne reiese vĕditŭ, că guvernulŭ nostru a urmatŭ din punctŭ în punctŭ programa economică ce a afirmatŭ prin încheiarea convenției cu Elveția. In adevĕrŭ, convenția încheiată cu Germania ne dă dreptulŭ s'aplicămŭ tarifulŭ autonomŭ, sĕ impunemŭ taxe fórte urcate mărfurilorŭ pe carĭ le producemŭ în țéră. Pe de altă parte, ea dă intrare lesniciósă acelorŭ mărfurĭ pe carĭ nu le putemŭ produce noi.

Câte-va esemple: Prin noua convenție, avemŭ dreptulŭ s'aplicămŭ tarifulŭ autonomŭ — și se scie ce vré sĕ ḑică acésta — cerealelorŭ, făinurilorŭ de grâu și secară, legumelorŭ făinóse și derivatelorŭ, pastelorŭ făinóse, celei brute și lucrate, țesĕturilorŭ ordinare de lână, pălăriilorŭ ordinare depâslă, pânzei, lemnelorŭ de construcțiune, lucrărilorŭ de lemnŭ, petroleului și uleiurilorŭ de pămêntŭ. Mai departe, s'au urcatŭ în chipŭ considerabilŭ taxele asupraluminărilorŭ (dela 25 la 35 lei), pieilorŭ tăbăcite (dela 40 la 60), lucrărilorŭ de piele (dela 45 la 80 lei), lucrărilorŭ de lemnŭ fine (dela 9 la 25 lei), spirtóselorŭ (dela 25 la 35), etc. In sfârșitŭ, statulŭ românŭ 'șĭ-a recâștigatŭ libertatea d'acțiune în privința monopolurilorŭ.

Prin urmare, din punctulŭ de vedere alŭ producerii nóstre naționale, guvernulŭ a urmatŭ programa sa fără șovăire: și programa sa insémnă *protecțiune pentru totŭ ce putemŭ produce.*

Din punctulŭ de vedere alŭ consumațiunii, guvernulŭ a căutatŭ sĕ ușureze acele mărfurĭ de carĭ avemŭ nevoie fără a puté sĕ le producemŭ în țéră; așa de pildă, elŭ a scutitŭ de orĭ-ce taxă: mineralele de fierŭ, ferulŭ brutŭ mașinele și instrumentele agricole, mașinele cu aburĭ, instrumentele de învĕțămêntŭ, cărțile, materiile colorante, etc. — Tóte lucrurĭ de carĭ avemŭ absolută nevoiă, pe carĭ nu le producemŭ noi.

Étă, în puține cuvinte, economia nouei convențiunĭ. Mai putemŭ adăoga că termenulŭ ei e totŭ 1891...

Din comitatulŭ Făgărașului.

In Faurŭ, 1887.

(Urmare.)

Adunarea generală estraordinară ținută în 29 Decemvre an. tr. a fostŭ surprinsă prin așternerea unui conclusŭ alŭ comisiunei admin. comitatense cu datulŭ 22 Noemvre prin care s'a statoritŭ unŭ proiectŭ de învoire ce este de a se face în privința unorŭ punerĭ sub manipularea statului a tuturorŭ pădurilorŭ din teritoriulŭ comitatului Făgărașului. Pentru ca publiculŭ cetitorŭ sĕ se convingă și de astădată câtŭ de năucĭ îĭ țină cei dela putere pe Românĭ — și în ce ilusiunĭ de înțelepciune în politica înaltă trăiescŭ ei, Maghiarii, lasŭ sĕ urmeze acestŭ proiectŭ de învoire în totŭ cuprinsulŭ sĕu:

Protocolŭ, luatŭ în urma conclusului comisiunei adm. a comitatului Făgărașului Nr. 22 Noemvre 1886 Nr. 1053, de comisiunea administrativă cu ocasiunea pertractării ținute în Făgărașŭ în 22 Noembre 1886 d. a.: sub presidiulŭ Ilustrității Sale domnului comite supremŭ Mihail Horvath. Presențĭ fiindŭ subscrișii. Obiectulŭ: Statorirea învoirei, ce este a se face în privința punerei sub manipularea statului și a provederei cu planurĭ sistematice de economiă silvanală a tuturorŭ pădurilorŭ din teritoriulŭ §-lui 17 alŭ legei silvanale din 1879 și conformŭ statutului municipalŭ aprobatŭ de înaltulŭ ministerŭ de agricultură, industriă și comerciu reg. ung sub Nr 44368 din anulŭ 1884 stau sub nemijlocita supraveghiare a autoritățilorŭ, precum și a altorŭ pădurĭ de atare natură, carĭ s'ar mai alătura la aceea.

1. Pădurile în sensulŭ legei din vigóre se primescŭ în manipularea statului cu acea dechiarațiune, că tóte lemnele și orĭ-ce producte ale acelora, precum și orĭ-ce felŭ de venite competŭ posesorilorŭ respectivĭ.

2. Forestieria de statŭ îndeplinesce manipularea din 1 Ianuariu 1887 și în favórea aceleia se solvescŭ 5600 fl. adecă cincĭ mii șése sute florinĭ anualĭ în rate anticipative de pătrarŭ de anŭ.

Forestieria de statŭ întreprinde manipularea pădurilorŭ deocamdată pe 25 de anĭ (respective și după acestŭ terminŭ până atuncĭ, până când se vorŭ compune planurile de păduritŭ organisate pentru pădurile din cestiă), décă însĕ nu ar afla acéstă manipulare cu scopŭ, este în dreptŭ a abḑice de acésta în acelŭ modŭ, că după espirarea de doi anĭ ce urmézǎ după anulŭ de abḑicere încetéză manipularea statului.

3. Pentru solvirea regulată a speselorŭ de manipulare anualĭ, ce suntŭ a se solvi pentru forestieria de statŭ la oficiulŭ de dare, ia responsabilitatea întregulŭ comitatŭ; astfelŭ că solvesce spesele de manipulare din cassa sa propriă și apoi încasséză acestea pentru sine dela proprietarii pădurilorŭ.

4. Comitatulŭ respective posesorii de pădurĭ suntŭ deobligațĭ a îngriji, ca totdéuna sĕ stea la disposițiune numĕrulŭ necesarŭ de vigilĭ de pădure pentru îndeplinirea cu succesŭ a manipulărei.

5. Forestierii, carĭ îndeplinescŭ manipularea, stau sub conducerea direcțiunei forestieriei de statŭ și sub inspecțiunea aceleia, și dela ea își primescŭ instrucțiunile de serviciu în virtutea cărora suntŭ datorĭ a procede în privința pădurilorŭ concreḑute manipulărei lorŭ. Tocmai pentru acésta se deobligă forestieria de statŭ a primi în propriulŭ serviciu pe forestierii comitatensĭ de presentŭ aplicațĭ, precum și pe aceia, pe carĭ îi va mai aplica comitatulŭ până la întrarea în viĕță a învoirei acesteia ai primi cu beneficiulŭ erarialŭ corĕspunḑĕtorŭ.

6. Avêndŭ posesorii de pădurĭ dreptulŭ de liberă dispunere, între marginele legei silvanale și ale planului aprobatŭ în privința resolvărei causelorŭ economice a pădurilorŭ primite sub manipularea de statŭ. — Instrucțiunile de serviciu ale forestierilorŭ concreḑuțĭ cu manipularea se statorescŭ după ascultarea comisiunei silvanale.

7. Forestieria de statŭ întreprinde fără orĭ care alte tacse pregătirea planurilorŭ de păduritŭ sistematice, ale pădurilorŭ primite sub manipulare. Proprietarii însĕ suntŭ deobligațĭ sub urmările responsabilității causate prin vre-o întârḑiere, ca la provocarea organului concreḑutŭ prin forestieria de statŭ sĕ arate numai decâtŭ marginile pădurilorŭ, carĭ formézǎ proprietatea acelora și spre indicarea punctuósă a acelora au sĕ se înfățișeze directŭ prin celŭ puținŭ unŭ indicatorŭ.

8. Décă toțĭ posesorii de pădurĭ în unanimitate dorescŭ ca sĕ înceteze manipularea de statŭ, în acelŭ casŭ suntŭ datorĭ ca după acele pădurĭ din proprietatea lorŭ, pentru carĭ s'au pregătitŭ planurile de păduritŭ, sĕ plătéscǎ statului ca tacsă de lucru câte treiḑecĭ (30) crucerĭ de fiecare jugĕrŭ. Terminulŭ de abḑicere din partea proprietarilorŭ de pădurĭ este totŭ acela, carele s'a statoritŭ pentru statŭ sub punctŭ 2. Din acéstă sumă însă se subtragŭ în favórea posesorilorŭ respectivĭ de a tâtea orĭ cincĭ percente (5%) pe cățĭ anĭ s'a efeptuitŭ manipularea.

9) Pentru punctuositatea păzirei pădurilorŭ primite sub manipulare nu pórtă forestieria de statŭ sarcina responḑabilității materialĭ, pentru procedura vighililorŭ de păduri aplecațĭ de proprietarii pădurilorŭ însĕ pórtă responsabilitatea morală de controlă.

10. Vighilii de pădurĭ dațĭ la disposițiune de proprietarĭ stau sub necondiționată disposițiune a forestăriei de statŭ, și întru câtŭ din orĭce motivŭ de serviţiu nu se află aplicabilĭ, se potŭ dimite liberŭ din partea forestieriei de statŭ.

11. Funcționarilorŭ aplicațĭ la manipularea pădurilorŭ se concede, ca competința de pășunitŭ de vite statorită prin statutŭ pentru forestarii erarialĭ, se pască pe teritorulŭ de pășune comunală respectivŭ, séu partea pădurei designată spre acestŭ scopŭ, fără tacsă.

12. Acéstă învoire numai atuncĭ este obligĕtóre pentru ambele părțĭ, décă sĕ apróbă de Escelența Sa dlŭ ministru reg. ung. de agricultură, industriă și comerciu, precum și de comisiunea municipală a comitatului Făgărașului, spre care scopŭ estradându-se în douĕ esemplare, dintre acestea se așterne la loculŭ competentŭ unulŭ prin Ilustr. Sa d-lŭ Bedő Albert, consiliarŭ ministerialŭ și inspectorŭ supremŭ silvanalŭ alŭ țérei, ér celalaltŭ prin inclita comisiune administrativă a comitatului Făgărașului.

D. u. s. Din partea ministerului reg. ung. de agricultură industriă și comerciu: Bedö Albert m. p. — Nagy Gyula m. p. inspectorŭ reg. silvanalŭ ca referentŭ și scriitorŭ.

Observarea făcută cu privire la autenticarea și respective statorirea stilisărei de sub punctŭ 2 se póte vedé în protocolulŭ luatŭ deosebitŭ în acéstă privință. Mihailŭ Horvath m. p. comite supremŭ, Danielŭ Grămoiu m. p. v.-comite, Alexandru Kossy m. p., Ioanŭ Turcu m. p. protonotarŭ, Paulŭ Pischel m. p. primŭ forestierŭ reg. ung., Duvlea m. p., Alexandru Nagy m. p., Mauriţiu Kopacsányi m. p.

Se apróbă cu acea observare, că se află de lipsă a se lăsa afară din stilisarea punctului 2 pasagiulŭ: *„respective și după acestŭ terminŭ până atuncĭ până când se vorŭ pregăti planurile sistematice de păduritŭ pentru pădurile din chestiune,“* care încurcă disposițiunea §-lui 7 și este în contraḑicere cu acésta fiindŭ dătătóre de tonŭ în privința terminului pregătirei planurilorŭ sistematice de păduritŭ după disposițiunile legei silvanale.

Cu acésta protocolulŭ se încheie și subscrie.

D. u. s. Mihailŭ Horvath m. p. comite supremŭ, Daniilŭ Gramoiu m. p. vice comite, Alexandru Nagy m. p., Ioanŭ Turcu m. p. protonotarŭ, Alexandru Kossy m. p., Duvlea m. p., Mauriţiu Kopacsányi.

Adunarea generală a însĕrcinatŭ pe o comisiune de 24 membrii proprietarĭ cu elaborarea acestui proiectŭ de învoire. (Va urma.)

DIVERSE.

O scenă în biserică pe timpulŭ cutremurului. — Corespondentulŭ gazetei „Italie“ aduce următorulŭ fiorosŭ raportŭ despre convorbirea sa cu preotulŭ din Castellaro, unde după cum e cunoscutŭ s'a dărîmatŭ bolta bisericei în urma cutremurului de dăunăḑĭ îngropândŭ sub ruinele sale persónele aflătóre acolo: „Era pe la 6 óre diminéța, când se oficia marea liturghiă înainte de miruirea cu cenușe. Eu mĕ urcasem la altarŭ, ḑise preotulŭ, și ajunsesemŭ la ultimele rugăciunĭ, când audŭ unŭ sgomotŭ ca de tunetŭ, căruia îi urmă o sguduitură. Eram ametițŭ la începutŭ, dér unŭ momentŭ mai în urmă auḑii unŭ vuetŭ ne mai pomenitŭ. Nu mai vĕḑui nimicŭ. Din instinctŭ prevĕḑui pericululŭ și fugii îndată prin pórta presbiterului.“ — »Și apoi, apoi Domnule?“ — „Eu i-am botezatŭ pe toțĭ«, urmă elŭ suspinândŭ. „Ii priviamŭ ca pe copii mei și toțĭ au murită.« — »Cam câțĭ ómenĭ au putută fi în biserică?« — »Ceva mai multŭ de 300 persóne, mai cu sémă femei. Dărîmarea urmă deodată. Vĕḑêndu-mĕ fugindŭ, urmară și ceilalțĭ esemplului meu. Năvăliră parte în capele parte spre pórta cea mare și spre ambele ușĭ laterale. Aceste din urmă erau încuiate. Vr'o 100 de persóne fugiră prin pórtea cea mare, dér apoi nu se știe cum, póte în urma unei nouĕ sguduiturĭ — se închiseră ambele aripe ale porții. Și acum se surpă edificiulŭ. Toțĭ aceia carĭ nu se refugiaseră în capelă, séu pe după porțĭ, fură îmormêntațĭ. Nu vĕḑusem niciodată unŭ astfelŭ de chaos. Totulŭ era negru, nicĭ ceriulŭ nu se ḑărea prin deschiḑătura bolții. Mĕ gândii îndată la parochienii mei, că partea cea mai mare vorŭ fi morțĭ séu în agonia morții. Părăsii loculŭ meu de refugiu, mĕ suii pe ruine ḑicênd: Copii mei, avețĭ credință în îndurarea lui Dumneḑeu! Vĕ absolvŭ „in articulo mortis!“ In primulŭ momentŭ domnì o tăcere adêncă, apoi urmară strigăte, plânsete, gemete! Se luară mĕsurĭ de scăpare. Cei carĭ rĕmăseseră sdravenĭ și nevĕtămațĭ erau mai cu sémă bărbațĭ, pentru că avuseseră presența de spiritŭ a se refugia la altare. Femeele din contră, pentru că ședŭ de obiceiu pe băncĭ, erau tóte îngropate. Unŭ casŭ miraculosŭ se ivì. O tênĕră fată se afla în momentulŭ nenorocirei în mijloculŭ bisericei. Lespeḑile de piatră căḑură în prejurulŭ ei nimicindŭ pe ceilalțĭ. Ea singură fù crutată. In timpulŭ lucrărilorŭ de scăpare se mai simțì o a doua sguduitură. Toțĭ o luară la fugă și numai cu mare anevoință fură înduplecațĭ a reincepe lucrările de scăpare.

In generalŭ, acuma vorbindŭ, cum se socotesce femeea? Legea ḑice, că nu potŭ sĕ facă parte dintr'unŭ consiliu de familiă *minorii, ómenii cu fapte rele, nebunii* și.... *femeile*. Acésta e legea. Moravurile opreseŭ, împreună cu legea, pe femeiă de a trăi singură prin muncă. Ĕa nu póte face comerciu, nu se póte amesteca în industriă, nu póte ocupa o funcțiă publică séu a lua o carieră óre care.

Pentru ce? — S'a ḑisŭ, că e *incapabilă*. Dér cățĭ din bărbațĭ își esercită dreptulŭ de votŭ cum trebue? și cățĭ jurațĭ nu dormŭ pe băncile lorŭ sacre? Și, cu tóte că suntŭ femei fórte capabile, fórte oneste, nu potŭ fi nicĭ alegĕtorĭ, nicĭ jurațĭ. Oratorulŭ amintesce casulŭ infanticidului, în care numai o mamă ar puté sĕ simtă și sĕ judece cum trebue. Auḑĭ: incapabilă! Va sĕ ḑică nu se găsesce nicĭ o femeiă, care sĕ fiă așa de inteligentă cum e celŭ mai prostŭ dintre bărbațĭ, căcĭ bărbațilorŭ se dă în massă totŭ ce se refusă femeii. E curiosŭ, că se pare că bărbații îi refusă dreptulŭ de a întra în funcțiă de teama concurenții, pentru că le dă voiă sĕ cânte la piano, sĕ facă versurĭ, sĕ coasă..... pe când în istoriă vedemŭ, că femeile s'au distinsŭ mai alesŭ prin prudința guvernării. Anglia, care a datŭ o Elisabetă, are ca rege pe Victoria.

S'a ḑisŭ ér: n'au prea doveditŭ multă inteligență și în poesii nu au *originalitate*. Dér originalitatea inseamnă urcarea tuturorŭ treptelorŭ scării, și când ai ajunsŭ susŭ punerea alteia nouĕ. Apoi cum o sĕ fiă originală femeia, când i se refusă scara, când nu i se dă instrucția trebuinciósă?

S'au mai ḑisŭ multe de bărbațĭ în contra femeilorŭ. Așa, de pildă, că e făcută din coasta lui Adamŭ, dér ăsta e unŭ argumentŭ *pro*, căcĭ după cum din orĭce ființă se nasce — în scara zoologică — o alta mai superióră ei, totŭ așa și femeia, nâscêndu-se din bărbatŭ îi e superióră. Aceasta arată slăbiciunea de argumente

S'au făcutŭ cântărirĭ de creerĭ și s'a doveditŭ, că celŭ mai greu a fostŭ alŭ unei femei. Atuncĭ au începutŭ sĕ spue că nu era bine cântăritŭ, orĭ că circumvoluțiile suntŭ așa și pe dincolo...... sofisme fără temeiu.

De ce, ḑicŭ unii, nu cerŭ femeile drepturile lorŭ ci, totŭ bărbații? Au ei procură? — Pentru-că omulŭ îmbracă pe femei într'o atmosferă de polițețe, de îmbĕtrânire dulcĭ, de înșelare și, décă ea nu plânge, ḑice că e mulțămită. O anecdotă: Pe ulițele Londrei umblă unŭ faeton de gală, care se opresce la unŭ magazinŭ, ca *lady* din năuntru sĕ târguiască. Unŭ lucrătorŭ de cărbunĭ trecêndŭ p'acolo a sărutat'o. Ea a dată poruncă sĕ'lŭ închidă pe locŭ. Elŭ însĕ ḑise: mĕ vețĭ închide voi, dér nu'mĭ pasă, căcĭ am sărutatŭ pe cea mai frumósă femeiă din cele trei regate. Atuncĭ lady a spusŭ sĕ'lŭ lase, căcĭ e nebunŭ.... (Va urma.)

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Martie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	98 85
Rentă de hârtiă 5%	87 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	103 80
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	110.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 80
Renta de hârtiă austriacă	79 20
Renta de arg. austr.	79 75
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	132.50
Acţiunile băncei austro-ungare	850.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.85
Act. băncei de creditŭ austr.	276.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.03
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.75
Londra 10 Livres sterlinge	128.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Februarie st. v. 1887.	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88—	89—
Renta rom. amort. (5%)	91½	92½
» convert. (6%)	83—	84—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	——	——
Credit fonc. rural (7%)	98½	99¼
» » » (5%)	82¾	87½
» » urban (7%)	95½	96¼
» » » (6%)	89¼	90¼
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	20.50	21.25
Bancnote austriace contra aurŭ	1.98	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 12 Martie st. n. 1887.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.41	8.44
Argint românesc	8.35	8.40
Napoleon-d'orĭ	10.08	10.12
Lire turcescĭ	11.44	11.48
Imperialĭ	10.44	10.48
Galbenĭ	5 96	6.02
Scrisurile fonc. »Albina»	101.—	102.—
Ruble Rusescĭ	111.—	112.½
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Nr. 12/1887. c. adm.

Publicaţiune.

Comisiunea esmisă pentru administrarea averei bisericei gr. or. din cetatea Braşovului dela Sf. Treime voesce a edifica şi ecuipa din nou móra aflătóre în comuna Poiana Mĕrului la valea lungă.

Spesele s'au statoritŭ cu 1676 fl. 39 cr. v. a. Intreprinḑĕtorii îşĭ potŭ preda ofertele lorŭ provĕḑute cu unŭ vadiu de 10% curatorilorŭ încredinţaţĭ cu pertractarea ofertelorŭ, care pertractare se va ţiné la 21 Martie a. c. 11 óre a. m. în cancelaria bisericei la Braşovŭ têrgulŭ cailorŭ sub Nr. 34.

Planulŭ, preliminarulŭ şi condiţiunile se potŭ vedé la notarulŭ comisiunei Iordanŭ I. Munteanu assesorŭ la scaunulŭ orfanalŭ.

Braşovŭ în 5 Martie 1887.

In numele comisiunei administrative

Curatorii esmişĭ:

3—3 **Thomas Langer** m. p. **Iordan I. Munteanu** m. p.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.